

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
UNIVERSITY OF PIRAEUS

Εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αθανάσιος Ν. Σαμαράς
Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών
Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Erasmus+

Εικόνες Κρατών - Εικόνα της Ε.Ε.

Το σύνολο των χαρακτηριστικών μίας χώρα που μας έρχεται στο μυαλό όταν την σκεφτόμαστε.

Το σύνολο των γνώσεων, συναισθημάτων και συμπεριφορών με τις οποίες συνδέεται η αναφορά σε μία χώρα στο μυαλό μας

Η εικόνα ενός κράτους έχει **τέσσερα στοιχεία**:

1. **Γνωσιακό στοιχείο**: τι γνωρίζουμε για την συγκεκριμένη χώρα (πόσα πολλά ή πόσα λίγα γνωρίζουμε, τι ακριβώς γνωρίζουμε).
2. **Συναισθηματικό στοιχείο**: τι νοιώθουμε για την χώρα, ποια αισθήματα μας δημιουργεί (π.χ.χαρά, φόβο)
3. **Αξιολογικό στοιχείο**: πως αξιολογούμε την χώρα (π.χ. θετικά, αρνητικά, ουδέτερα)
4. **Συμπεριφορικό στοιχείο**: η τάση για συμπεριφορά που έχουμε απέναντι στην χώρα και σε ότι σχετίζεται με αυτή..

Εικόνες Κρατών

Η «**εικόνα**» ορίζεται με δύο διαφορετικούς τρόπους:

Προβαλλόμενη Εικόνα: ως ιδιότητα του μηνύματος, δηλαδή η προβαλλόμενη από το πολιτικό υποκείμενο εικόνα (image projected, βλ τους ορισμούς στις προηγούμενες διαφάνειες).

Προσλαμβανόμενη Εικόνα: ως λειτουργία του δέκτη, δηλαδή τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες που αποδίδει ο δέκτης στο πολιτικό υποκείμενο (image perceived).

Οι πολιτικές εικόνες είναι αναπαραστάσεις συλλογικών υποκειμένων.

Προσωποποίηση της Ισπανίας

Ερώτηση: «Εάν η Ισπανία ήταν ένας άνθρωπος, τι άνθρωπος θα ήταν;»

Ερευνώμενο Κοινό: Νέοι 18-25 ετών στην Ιαπωνία.

Απαντήσεις: «Η Ισπανία είναι ένα χαρωπό κορίτσι, γελά πάντα σε όλους, τους κάνει όλους χαρούμενους»,

- «Ένας παθιασμένος χορευτής, καθώς η εικόνα της Ισπανίας είναι το πάθος»,
- «Μια νεαρή γυναίκα στα 25. Όμορφη και σέξι, της αρέσει ο χορός και το τραγούδι. Έχει 5 φίλους που περιμένουν τη μέρα που θα βγουν μαζί της».
- «Άντρας, γύρω στα 30, φοράει κόκκινα. Έχει μεγάλη αυτοπεποίθηση», «Ένας μεσήλικας που πίνει και τραγουδάει όλη τη μέρα, κάθε μέρα».

Οι απαντήσεις εμφανίζουν συνοχή

Προσωποποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ερώτηση: «Εάν η Ε.Ε. ήταν ένας άνθρωπος πως θα έμοιαζε; »

Ερευνώμενο Κοινό: Μαθητές σχολείων 15-17 ετών Ελλάδα.

Απαντήσεις: «Θα έμοιαζε ένας άνθρωπος ευγενής, καλοντυμένος, με πολλές γνώσεις και θα ήταν ένας εύπορος άνθρωπος.»

«Σαν ένα γέροντα με πολύ εμπειρία στη ζωή του, σοφό που αγκαλιάζει όλες τις χώρες, τις βοηθάει οικονομικά και κοινωνικοπολιτικά.»

«Η ΕΕ μοιάζει με έναν υγιή άνθρωπο που αντιμετωπίζει κάποιες σοβαρές ασθένειες τα τελευταία χρόνια.»

«Θα ήταν προφανώς ένας άνθρωπος διπρόσωπος, ο οποίος θα έδειχνε ότι θέλει το καλό αλλά στο πίσω μέρος του κεφαλιού θα έκρυβε δικά του συμφέροντα.»

«Θα ήταν ένας άνθρωπος που όσον αφορά τα προβλήματα των υπολοίπων θα έδειχνε κατανόηση και πρόθυμος να βοηθήσει, τελικά όμως θα έπραττε με βάση το προσωπικό του όφελος.»

«Η ΕΕ δεν μοιάζει με άνθρωπο. είναι σαν ένας σύγχρονος Κρόνος, που για να προστατεύσει τους δυνατούς της , τρώει τα υπόλοιπα παιδιά της.»

Τυπολογία Εικόνων

Σύμφωνα με το περιεχόμενο:

1. **Θετική Εικόνα:** γνωρίζω, νοιώθω αξιολογώ θετικά την Ευρωπαϊκή Ένωση, έχω ευνοϊκή τάση για συμπεριφορά απέναντι της.
2. **Αρνητική Εικόνα**

Συμφωνά με το πόσο καλά είναι διαμορφωμένη η εικόνα:

1. **Ισχυρή/Πλούσια Εικόνα:** Είναι καλά διαμορφωμένη – γνωρίζω πολλά για την χώρα. Η εικόνα της έχει διαμορφωθεί από πολλές διαφορετικές πηγές και με βάση διαφορετικά χαρακτηριστικά της π.χ. είμαι Γερμανός έχω μάθει για την Αρχαία Ελλάδα στον σχολείο, πήγα σε ελληνική ταβέρνα στην πόλη μου και πέρασα καλά, μου αρέσει η μουσική τους, πήγα διακοπές και μου άρεσε, ακούω κάτι στις ειδήσεις για την Ελλάδα.
2. **Αδύναμη Εικόνα:** Γνωρίζω λίγα, η χώρα είναι σχετικά άγνωστη. Η εικόνα που έχω για την χώρα έχει διαμορφωθεί από περιορισμένες πηγές. Δεν ξέρω τίποτα για την Ελλάδα, ούτε καν που βρίσκεται στον χάρτη, απλά ακούω κάτι στις ειδήσεις για την Ελλάδα.

Συνεπαγωγές Τυπολογίας Εικόνων

- Όσο πιο πλούσια, δηλαδή από όσο πιο πολλά χαρακτηριστικά της οριοθετείται η εικόνα της, όσο περισσότερες πηγές συμμετέχουν στην διαμόρφωση της και όσο πιο πολλά γνωρίζουν για την Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο λιγότερο εύκολο είναι ένα έντονα αρνητικό γεγονός (π.χ. μία κρίση) να παράγει ένα αρνητικό στερεότυπο που θα λειτουργήσει καταλυτικά για την εικόνα του κράτους.
- Προφανώς η εικόνα μπορεί να είναι και ισχυρή και αρνητική. Δηλαδή να γνωρίζω πολλά για την Ευρωπαϊκή Ένωση και αυτά να είναι πολύ αρνητικά. Αυτή είναι η δυσκολότερη εικόνα προς διαχείριση.
- Το ιδανικό είναι η διαμόρφωση μίας ισχυρής/πλούσιας ως προς το περιεχόμενο και θετικής ως προς την στάση εικόνα. Αυτή είναι η πιο καλά προστατευμένη από κρίσεις εικόνα.

Λειτουργία Εικόνας Κρατών

- Η εικόνα που σχηματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση ως σύνολο παραγόμενων μηνυμάτων ενδέχεται να επιφέρει ριζική μεταβολή της υφισταμένης εικόνας που έχει στο μυαλό του ο δέκτης για την Ευρωπαϊκή Ένωση
- ή να επιφέρει μερική διαφοροποίηση προσθέτοντας νέα στοιχεία,
- ή και να μην έχει καμία επίδραση όταν οι εισερχόμενες πληροφορίες δεν καταφέρνουν να επηρεάσουν μία σαφώς διαμορφωμένη προϋπάρχουσα εικόνα.